Тема уроку:
Редагування тексту з орфографічними помилками. Використання орфографічного словника для перевірки написання слів та їх форм

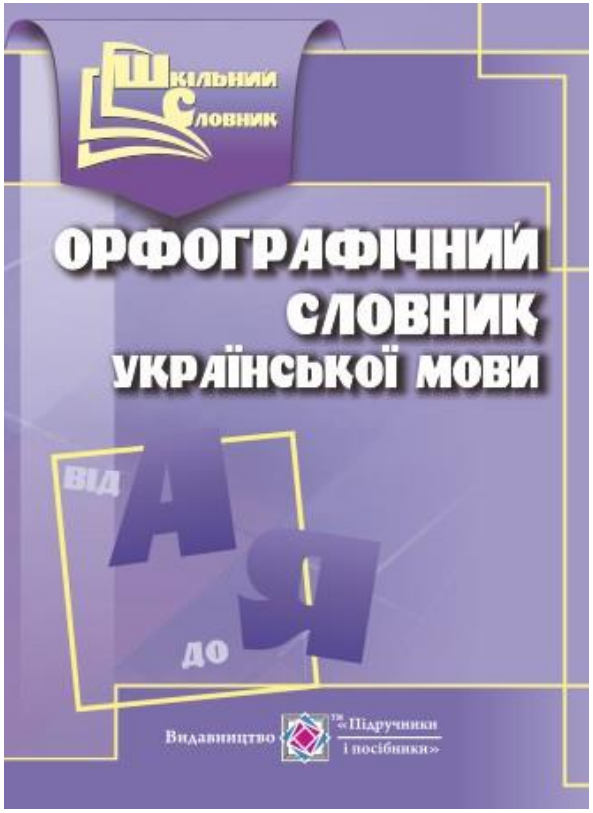

Мета: навчитися знаходити й усувати допущені орфографічні помилки у словах, обґрунтовуючи їх написання правилами правопису, використовувати орфографічний словник для перевірки написання слів та їх форм, редагувати текст з орфографічними помилками

Автор:
учитель Києво-Печерського ліцею № 171 "Лідер"
Шара Олена Олександрівна

Розгляньте таблицю, доповніть її, наведіть кілька прикладів та поясніть свої міркування.

“Норми літературної мови”

Назва норми	Характеристика норми
Орфоепічні	Регулюють правильну вимову звуків, звукосполучень і наголос у словах
Орфографічні	
Лексичні	Регулюють вживання слів у властивих їм значеннях
Граматичні	Регулюють правильне творення слів, уживання форм слів, побудову слів і речень
Стилістичні	Регулюють уживання слів відповідно до змісту та стилю мовлення
Пунктуаційні	Регулюють вживання розділових знаків у реченнях

Орфографія
Орфограма. Орфографічне правило

- **Орфографія** (від грецьких orthos - правильний і grapho - пишу) - це система загальноприйнятих правил написання слів якої-небудь мови і розділ мовознавства, який вивчає правопис слів.
- Слово **орфограма** походить від грецьких *orthos* - правильний і *gramma* - буква.
- **Орфограмою** називається правильне (таке, що відповідає правилам або традиціям) написання, яке потрібно вибрати із ряду можливих.
- **Орфографічним** називається **правило**, яке необхідно застосувати до тієї чи іншої орфограми на основі її відмінних ознак.

Орфографічний словник

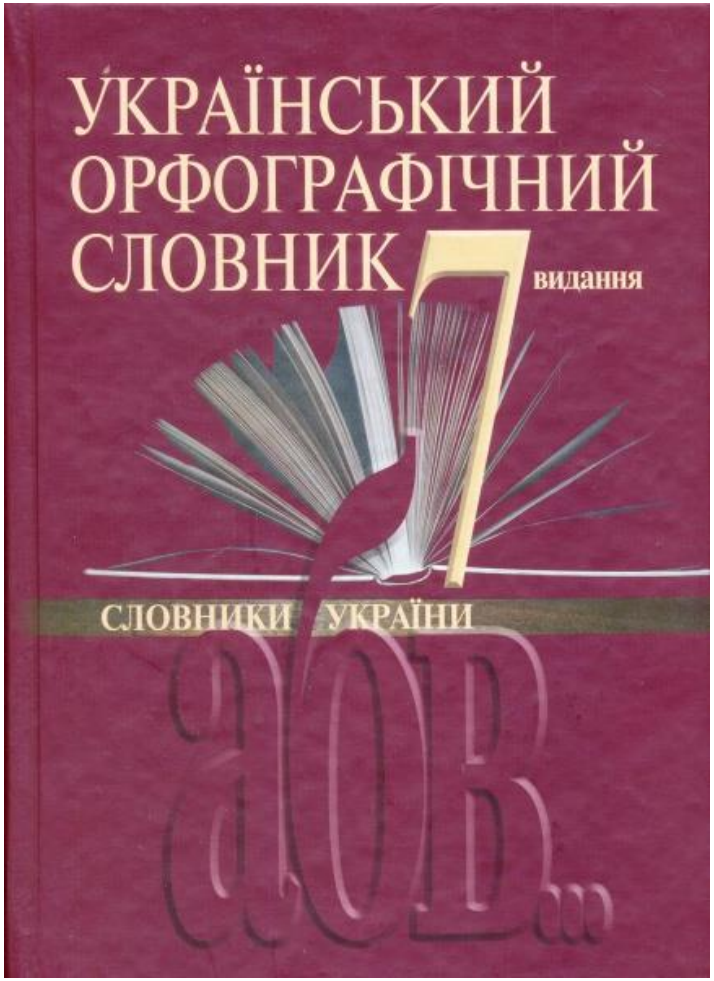

- **Орфографі́чний (ортографі́чний) словни́к** (або **правопи́сний**) — словник, що містить перелік слів у їхньому нормативному написанні та розкриває слова лише в аспекті їхнього правопису

- **Розрізняють різновиди правописних словників:** загальні, шкільні, словники-довідники, галузеві

А

а, *спол.*, *част.*, *виг.*
абажу́р, -а
абажу́рний
аба́з, -а (срібна монета)
аба́зія, -ї, *ор.* -єю
аба́к, -а (плита)
аба́ка, -и, *д.*, *м.* -ці
абандо́н, -у (відмова)
аба́т, -а, *кл.* -е
абати́са, -и, *кл.* -о
аба́тство, -а
аба́тський
а́бвер, -а
абдика́ція, -ї, *ор.* -єю (зречення престолу, відмова від влади)
аберацій́ний
абера́ція, -ї, *ор.* -єю (відхилення; нечіткість; помилка)
абе́тка, -и, *д.*, *м.* -ці, *р. мн.* -ток
абетко́вий
абе́тник, -а (алфавітний покажчик, реєстр)
абза́ц, -у
абза́цний
аби́, *спол.*, *присл.*
аби́-аби́, *присл.*
аби́де, *присл.*
аби́коли, *присл.*
аби́куди, *присл.*
аби́ тільки
аби́-то, *спол.*
аби́хто, аби́кого (аби́ до ко́го), аби́кому, аби́кого, аби́ким (аби́ з ким), аби́ на ко́му (аби́ на кім)
аби́чий, аби́чийого, аби́чийому (аби́чиєму), аби́чиїм (аби́ з чиїм), на аби́чийому (на аби́чиїм, на аби́чиєму, аби́ на чийо́му, аби́ на чиє́му, аби́ на чиїм); *ж.* аби́чия, аби́чиєї, з аби́чиєю (аби́ з чиє́ю), на аби́чиїй (аби́ на чиїй); *с.* аби́чиє, аби́чийого; *мн.* аби́чиї, аби́чиїх
аби́щиця, -і, *ор.* -єю (*розм.* дрібниця, дурниця)
аби́що, аби́чого (аби́ до чо́го), аби́чому, аби́чим (аби́ з чим), аби́ на чо́му (аби́ на чім)
аби́як, *присл.*
аби́який, аби́якого, аби́яким (аби́ з яки́м), на аби́якому (на аби́якім, аби́ на яко́му, аби́ на яки́м); *ж.* аби́яка, аби́якої, з аби́якою (аби́ з яко́ю), на аби́якій (аби́ на яки́й); *с.* аби́яке, аби́якого; *мн.* аби́які, аби́яких
абіогене́з, -у
абіоге́нний
абіса́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -а́лей (зона найбільших морських глибин)
абіса́льний (глибинний)
абісси́нець, -нця, *ор.* -нцем, *кл.* -нцю, *мн.* -нці, -нців
абісси́нка, -и, *д.*, *м.* -ці, *кл.* -о, *р. мн.* -нок
абісси́нський
абітуріє́нт, -а, *кл.* -е
абітуріє́нтка, -и, *д.*, *м.* -ці, *кл.* -о, *р. мн.* -ток
абітуріє́нтський
аблактува́ти, -у́ю, -у́єш (щепити дерева, кущі тощо)
абля́ція[1], -ї, *ор.* -єю (зменшення маси снігу)
абля́ція[2], -ї, *ор.* -єю (тепловий захист у ракетах)
абнега́ція, -ї, *ор.* -єю (самопожертва)
або́, *спол.*, *част.*
або́ ж
аболіціоні́зм, -у
аболіціоні́ст, -а, *кл.* -е
аболіціоні́стський
аболі́ція, -ї, *ор.* -єю
абонеме́нт, -а
абонеме́нтний
абоне́нт, -а, *кл.* -е
абоне́нтний
абоне́нтський
абоно́ваний
абонува́ння, -я
абонува́ти, -у́ю, -у́єш
аборда́ж, -у, *ор.* -ем
аборда́жний
абордува́ти, -у́ю, -у́єш
абориге́н, -а, *кл.* -е, *мн.* -и, -ів
або́рт, -у
аборти́вний
абортува́ти, -у́ю, -у́єш
або́що, *част.*
абрази́в, -у
абрази́вний
абрази́йний
абра́зія, -ї, *ор.* -єю
абракада́бра, -и
абревіату́ра, -и
абревіа́ція, -ї, *ор.* -єю
абреже́, *незм.*, *с.*
абре́к, -а, *кл.* -у (вигнанець)
абрико́с, -а, *р. мн.* -ів
абрико́са, -и, *р. мн.* -о́с
абрико́совий
абрикоти́н, -у
а́брис, -у (контур)
а́брисний
аброга́ція, -ї, *ор.* -єю (скасування застарілого закону)
абсе́нт, -у
абсентеї́зм, -у
абси́да, -и *і* **апси́да**
абсолю́т, -у
абсолюти́вний
абсолютиза́ція, -ї, *ор.* -єю

абсолюти́зм, -у
абсолютизо́ваний
абсолютизува́ти, -у́ю, -у́єш
абсолютизува́тися, -у́ється
абсолюти́ст, -а, *кл.* -е
абсолюти́стка, -и, *д.*, *м.* -ці, *кл.* -о, *р. мн.* -ток
абсолюти́стський
абсолю́тний
абсолю́тність, -ності, *ор.* -ністю
абсолю́тно, *присл.*
абсорбе́нт, -у
абсо́рбер, -а
абсорбо́ваний
абсорбува́ти, -у́є
абсорбува́тися, -у́ється
абсорбці́йний
абсо́рбція, -ї, *ор.* -єю
абстине́нт, -а, *кл.* -е
абстине́нтний
абстине́нція, -ї, *ор.* -єю
абстрагова́ний
абстрагова́ність, -ності, *ор.* -ністю
абстрагова́но, *присл.*
абстрагува́ння, -я
абстрагува́ти, -у́ю, -у́єш
абстрагува́тися, -у́юся, -у́єшся
абстра́кт, -у
абстра́ктний
абстра́ктність, -ності, *ор.* -ністю
абстракціоні́зм, -у
абстракціоні́ст, -а, *кл.* -е
абстракціоні́стський
абстра́кція, -ї, *ор.* -єю
абсу́рд, -у
абсурди́ст, -а, *кл.* -е
абсурди́стський
абсу́рдний
абсу́рдність, -ності, *ор.* -ністю
абсце́с, -у
абсцесотомі́я, -ї, *ор.* -єю
абсци́са, -и
абулі́чний (безвільний)
абулі́я, -ї, *ор.* -єю
абха́зець, -зця, *ор.* -зцем, *кл.* -зцю, *мн.* -зці, -зців
абха́зка, -и, *д.*, *м.* -ці, *кл.* -о, *р. мн.* -зок
абха́зький
аб'юра́ція, -ї, *ор.* -єю (прилюдне зречення своїх переконань)
ава́ль, -ю, *ор.* -ем
аванга́рд, -у
авангарди́зм, -у
авангарди́ст, -а, *кл.* -е
авангарди́стський
аванга́рдний
аванза́л, -у
аванпо́рт, -у
аванпо́ст, -у
аванпо́стний
ава́нс, -у
аванс о́ваний
ава́нсовий
ава́нсом, *присл.*
авансува́ння, -я
авансува́ти, -у́ю, -у́єш
авансце́на, -и
авантитул, -у
авантю́ра, -и
авантюри́н, -а (окремий кристал) *і* -у (речовина)
авантюри́ст, -а, *кл.* -е
авантюри́стка, -и, *д.*, *м.* -ці, *кл.* -о, *р. мн.* -ток
авантюри́стський
авантю́рний
авантю́рник, -а, *кл.* -у
авантю́рницький
авантю́рниця, -і, *ор.* -єю, *кл.* -е
ава́р, -а, *кл.* -е, *мн.* -и, -ів
ава́рець, -рця, *ор.* -рцем, *кл.* -рцю, *мн.* -рці, -рців
аварі́йний
аварі́йник, -а, *кл.* -у
аварі́йно-диспе́тчерський
аварі́йно небезпе́чний
аварі́йно-ремо́нтний
ава́рія, -ї, *ор.* -єю
ава́рка, -и, *д.*, *м.* -ці, *кл.* -о, *р. мн.* -рок
ава́рський
а́вгіїв, -єва, -єве
авгу́р, -а, *кл.* -е
авдито́рія, -ї, *ор.* -єю, *рідше і* **аудито́рія**
авдито́рний, *рідше і* **аудито́рний**
авеню́, *незм.*, *ж.*
а́верс, -у (лицьовий бік монети тощо)
а вже ж *(А вже ж і вечір надворі.)*
авже́ж, *част.* (*Авжеж, ти маєш рацію.*)
авіаба́за, -и
авіабо́мба, -и
авіабудівни́й
авіабудува́ння, -я
авіадеса́нт, -у
авіадеса́нтний
авіадиспе́тчер, -а, *кл.* -е
авіазаво́д, -у
авіаквито́к, -тка́
авіакомпа́нія, -ї, *ор.* -єю
авіаконстру́ктор, -а, *кл.* -е
авіакосмі́чний
авіала́йнер, -а
авіалі́нія, -ї, *ор.* -єю
авіа́ль, -ю, *ор.* -ем (сплав)
авіано́сець, -сця, *ор.* -сцем
авіапо́шта, -и
авіапромисло́вість, -вості, *ор.* -вістю
авіаре́йс, -у
авіасало́н, -у
авіаспо́лучення, -я
авіа́тор, -а, *кл.* -е
авіа́торський
авіатра́нспорт, -у
авіатра́нспортний
авіаці́йний
авіаці́йно-космі́чний
авіаці́йно-раке́тний
авіа́ція, -ї, *ор.* -єю
авіє́тка, -и, *д.*, *м.* -ці

Ольга Кобиляньська, “Миланхолійний вальс”

- Неможу слухати миланхолійної музики.
- А вже най менше такої, що преваблює зразу душу ясними, до танцю визиваючими грациозними звуками, а від так, зрікаючися їх незамітно, льється лиш одною широкою струєю смутку! Я роспадаюся тоді в чуття і неможу опертися настроєві сумному, мов креповий флер, якого позбутися мені нетак лехко. За те, як пронесется музика блиску, я подвійно живу.
- Обнімала би тоді цілий сьвіт, заявляючі далеко-широко, що музика грає!
- І класичну музику люблю.
- Навчила мене її розуміти і відгадувати по “мотвах”, одна з моїх товарищок, якої душа не мов складалася з тонів і була сама олицетворина музика.
- Вона вічно шукала гармонії.
- В людях, в їх відчувані, в їх відносинах до себе і до природи…

- Не можу слухати меланхолійної музики.
- А вже найменше такої, що приваблює зразу душу ясними, до танцю визиваючими граціозними звуками, а відтак, зрікаючися їх незамітно, ллється лиш одною широкою струєю смутку! Я розпадаюся тоді в чуття і не можу опертися настроєві сумному, мов креповий флер, якого позбутися мені не так легко. Зате, як пронесеться музика блиску, я подвійно живу.
- Обнімала би тоді цілий світ, заявляючи далеко-широко, що музика грає!
- І класичну музику люблю.
- Навчила мене її розуміти й відгадувати по "мотивах", одна з моїх товаришок, якої душа немов складалася з тонів і була сама олицетворена музика.
- Вона вічно шукала гармонії.
- В людях, в їх відчуванні, в їх відносинах до себе і до природи…

І.Нечуй-Левицький, “Кайдашева сім’я”

- Недалеко от богуслава, коло росі, в довгому покручиному яру роскинулось сило семигори. Яр вєтся гадюкою між крутими горами, між зиленими терассами; од яру на всі боки розбіглись, не наче гілки дерева, глибокі рукави й поховались десь далеко в густих лісах. На дні довгого яру блещать рядками ставочкі в очеретах, в осоці, зеленіють ливади. Греблі обсажені сто-літніми вербами. В глибокому яру ніби вєтся оксамитовий зелений пояс, на котрому блищат ніби вправлені в зилену оправу прекраси з срібла. Два рядки білих хат по-під горами біліють, не наче два рядки перлів на зиленому поясі. Коло хат зелиніют густі старі садки.

- Недалеко от Богуслава, коло Росі, в довгому покрученому яру розкинулось село Семигори. Яр в'ється гадюкою між крутими горами, між зеленими терасами; од яру на всі боки розбіглись, неначе гілки дерева, глибокі рукави й поховались десь далеко в густих лісах. На дні довгого яру блищать рядками ставочки в очеретах, в осоці, зеленіють левади. Греблі обсаджені столітніми вербами. В глибокому яру ніби в'ється оксамитовий зелений пояс, на котрому блищать ніби вправлені в зелену оправу прикраси з срібла. Два рядки білих хат попід горами біліють, неначе два рядки перлів на зеленому поясі. Коло хат зеленіють густі старі садки.

Панас Мирний, “Хіба ривуть воли, як ясла повні?”

- ПОЛОВА ЦАРІВНА
- На дворі весна в повні. Куди неглянь — скрізь розвернулося, роспустилося, зацвіло пишним цвітом. Ясне сонце, тепле й приязне, ще невспіло наложити палючих слідів на землю: як на великдень дівчина, красуєця вона в своїм роскішнім убранні... Поле — що безкрає море — скільки зглянеш — розіслало зилений килим, аж сміється в очах. Над ним синім шатром розіпялось небо — ні плямочки, ні хмарочки, чисте, прозоре — погляд так і тоне... З неба, як ростоплене золото, льється на землю блискучий світ сонця; на ланах грає соняшна хвиля; під хвилею спіє хліборобська доля... Лигенький вітрец подихав з теплого краю, перебігав з нивки на нивку, живив, освіжав кожну билинку... І ведуть вони між собою тихутаємну розмову: чутно тільки шелист жита, травиці...

- ПОЛЬОВА ЦАРІВНА
- Надворі весна вповні. Куди не глянь — скрізь розвернулося, розпустилося, зацвіло пишним цвітом. Ясне сонце, тепле й приязне, ще не вспіло наложити палючих слідів на землю: як на Великдень дівчина, красується вона в своїм розкішнім убранні... Поле — що безкрає море — скільки зглянеш — розіслало зелений килим, аж сміється в очах. Над ним синім шатром розіп'ялось небо — ні плямочки, ні хмарочки, чисте, прозоре — погляд так і тоне... З неба, як розтоплене золото, ллється на землю блискучий світ сонця; на ланах грає сонячна хвиля; під хвилею спіє хліборобська доля... Легенький вітрець подихав з теплого краю, перебігав з нивки на нивку, живить, освіжав кожну билинку... І ведуть вони між собою тиху-таємну. розмову: чутно тільки шелест жита, травиці...

Отже, грамотність – індикатор освіченості.

ПИШІМО ГРАМОТНО!

Дякую за увагу!